

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

УДК 340.12:[316.346:305]

DOI: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.62.310724>

Доценко Євген Анатолійович, аспірант кафедри філософії, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Україна

e-mail: docenko6996@gmail.com

ORCID ID: 0009-0005-7106-1040

СВІТОГЛЯДНИЙ СЕНС ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

Проаналізовано світоглядні аспекти існування гендерної нерівності. Визначено зміст гендерних міфів, гендерних стереотипів, гендерної ідентифікації як підґрунтя буття гендерної нерівності. Розкрито правові механізми подолання гендерної нерівності. На прикладі базових законодавчих актів ЄС показано спрямованість західної спільноти подолати гендерну нерівність у політичному, економічному та соціальному житті.

Ключові слова: *гендер, гендерна нерівність, насильство, гендерні стереотипи, гендерна ідентифікація, гендерний міф.*

Постановка проблеми. Проблема гендерної нерівності має глибокі історичні та соціокультурні корені та відображає уявлення певних народів про «справедливі» й ієрархічно облаштовані соціальні відносини. У наш час для демократичних країн гендерна нерівність є неприйнятною, оскільки вона уособлює порушення основоположних принципів правової держави, зокрема принципу правової рівності громадян незалежно від соціального походження, статі, релігійних уподобань, расової та етнопонаціональної приналежності тощо. З філософсько-правової точки зору, гендерна нерівність є однією з форм нехтування правовими цінностями, такими як справедливість, рівність, свобода.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для дослідження проблематики гендерної нерівності ми використовували напрацювання фахівців із різних галузей гуманітарного знання, здійснюючи акцент на роботах із філософії та філософії права. Статті Н. Камінської, Д. Пашко, Н. Романової [1], а також М. Саган та С. Бортнік [2] дозволили нам сформулювати уявлення про причини

гендерної нерівності. Логічним доповненням до цих робіт стала наукова розвідка А. Савчука та М. Прищак [3] про гендерні стереотипи та підстави для їх класифікації. Науковці Л. Меніг та Р. Додонов [4] розкрили сутнісні характеристики гендерних міфів як підґрунтя існування гендерної нерівності.

Важливою для нашого дослідження стала наукова розробка О. Дашковської [5], у якій вона обґрунтовує механізм забезпечення рівних прав і рівних можливостей для чоловіків та жінок. І. Чичкало-Кондрацька, А. Дерев'янка та Д. Кондрацька [6] зосередили увагу на законодавчому забезпеченні гендерної рівності в міжнародному та європейському правовому просторі. Робота А. Власової [7] стала в нагоді для аналізу практики подолання гендерної нерівності у Франції.

Формулювання мети. У роботі планується проаналізувати світоглядні аспекти гендерної нерівності у філософсько-правовому контексті.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи феномен гендерної нерівності, визначимо сутнісні характеристики поняття «гендер». З точки зору Н. Олійник, гендер – це сформована та підтримана громадянськими інститутами певного суспільства система цінностей і приписів, сукупність соціальних і культурних норм, типів та характеристик поведінки жінок і чоловіків, а також їх соціальних ролей, яких вони набувають у процесі своєї соціалізації в контексті соціальних, економічних та культурних особливостей розвитку цього суспільства [8, с. 12].

Як відомо, гендерна нерівність є логічним продовженням правової, політичної, економічної нерівності, що сформувались у різних народів та культурах під впливом низки чинників. На думку науковців Н. Камінської, Д. Пашко, Н. Романової, доцільно виокремити такі основні причини гендерної нерівності: релігія, стереотипи, гендерні настанови. Вони взаємопов'язані між собою, є частиною нашого життя та певним чином впливають на нашу поведінку, визначають наш світогляд і мають як позитивне, так і негативне значення [1, с. 32].

І. Грицай констатує, що нерівність за ознакою статі певною мірою притаманна всім суспільствам незалежно від рівня соціально-економічного розвитку, державного ладу або політичного устрою країни. Різні соціальні ролі, які покладає суспільство на жінок та чоловіків, визначають нерівні можливості реалізації цих гендерних груп в окремих сферах життя: у доступі до владних структур, здобутті освіти, становищі на ринку праці та можливостях отримання доходу, володінні власністю та прийнятті рішень на рівні домогосподарства тощо [9, с. 53].

З філософсько-правової точки зору, гендерна нерівність є, до певної міри, продовженням світоглядно-ціннісних настанов владних суб'єктів, щодо роз-

поділу соціальних ролей та благ у законодавстві та практиках врядування, базуючись на приналежності людини до певної статі.

Загалом гендерна нерівність – це прояв дискримінації щодо певної статі, яка супроводжується нав'язуванням певної гендерної ролі, тиском з боку суспільства з метою її виконання, виявом різного роду антипатій до особи та неможливістю належним чином реалізуватись у суспільстві. Отже, враховуючи те, що це явище виникло разом із зародженням держави та суспільства, варто виділити основні причини розвитку гендерної нерівності. На думку С. Бортнік та М. Саган, причинами цього явища є наявність: гендерних відмінностей; гендерної ідентифікації; гендерних міфів; гендерних стереотипів як щодо жінок так і щодо чоловіків; гендерних упереджень [2].

Розкриваючи вищенаведені ідеї зазначимо, що гендерні стереотипи – це усталені уявлення про якості та норми поведінки чоловіків і жінок. Вони також містять настанови й заборони відносно того, що жінкам і чоловікам належить відчувати, робити та проявляти. Гендерні стереотипи проявляються насамперед як гендерно-рольові стереотипи, що стосуються прийнятності й різноманітності ролей і видів діяльності жінок і чоловіків, а також як стереотипи гендерних рис, тобто поведінкових і психологічних характеристик. Гендерні стереотипи умовно можна поділити на такі групи:

1. Стереотипи, що стосуються рис характеру, особливостей поведінки чоловіків і жінок, – нормативні уявлення про соматичні, психічні, поведінкові якості.

2. Стереотипи, пов'язані із закріпленням сімейних і професійних обов'язків у співвідношенні зі статтю. Наприклад, для чоловіків головні ролі – професійні, для жінок – сімейні.

3. Стереотипи, що стосуються змісту праці чоловіків і жінок. Традиційною для жінок вважається діяльність обслуговуюча, виконавча; для чоловіків – інструментальна діяльність, творча, організаційна й керівна [3].

Досліджуючи витоки появи гендерних стереотипів, фахівці констатують, що їх підґрунтям є гендерні міфи, які формувались протягом розвитку певних народів та культурних систем.

З точки зору Л. Меніг та Р. Додонова, гендерний міф – це стійкий, емоційно насичений, ціннісно визначений образ про місце чоловіків і жінок у суспільстві, їх функції та соціальні завдання. Гендерні міфи, незважаючи у минулому на їх стабілізуючу функцію, сьогодні починають гальмувати розвиток суспільних відносин, і без їх переосмислення неможливо зробити подальший крок уперед. Гендерні міфи формують гендерні стереотипи, які не враховують індивідуальних особливостей людей. Деякі гендерні стереотипи допомагають хлопчикам і дівчаткам підготуватися до соціальних ролей,

які вони будуть виконувати в дорослому житті, – матері чи батька, чоловіка чи дружини. Але частина гендерних стереотипів сформувалася дуже давно, у цілком інших історичних умовах, що робить їх застарілими та такими, що обмежують можливості людей у сучасному світі [4, с. 63].

Також причиною гендерної нерівності може бути проблематичність у реалізації гендерної ідентифікації у зв'язку з відповідними соціальними та правовими умовами, особистими комплексами та психологічними траєкторіями розвитку людини. Гендерна нерівність може проявлятися, у цьому контексті, як неможливість повноцінно, всебічно реалізувати життєвий проєкт у зв'язку з обмеженнями для певної статі, що існують у конкретному суспільстві.

Уявлення про гендерні ролі та варіанти гендерної ідентифікації особистості створюються, конструюються в конкретному суспільстві на основі соціокультурних та історичних традицій. В основі такого конструювання можуть бути закладені певні гендерні диспропорції, що породжують соціальну нерівність.

Для детального пояснення вищеозначеної тези зауважимо, що теорія соціального конструювання гендеру в своєму підґрунті містить низку важливих аспектів, які визначають її спрямованість. По-перше, гендер має бути сконструйованим за допомогою процесу соціалізації, а отже – поділу людської праці. Крім того, його формують система гендерних ролей, сім'я та засоби масової інформації, під чий вплив неминуче потрапляє індивід у процесі власного розвитку. По-друге, гендер будується не тільки соціальними інститутами, але й самими індивідами на рівні їх свідомості, що знаходить відображення у формуванні гендерної ідентифікації. По-третє, гендер існує на рівні поведінковому, що включає прийняття особами тих норм, що задані конкретною культурою чи спільнотою, у якій вона соціалізується та відповідно під неї підлаштовується (у поведінці, зовнішності тощо) [10, с. 29].

Тобто традиції певного суспільства, нав'язуючи норми та стереотипи гендерної ідентифікації індивідууму, що суперечать демократичним принципам, створюють підґрунтя для нерівності в гендерній площині. Як правило, «конструювання» гендерних ідентичностей здійснюється на основі релігійних та культурних норм суспільств і народів, які не завжди спрямовано на рівноправ'я статей.

Виходячи з цього, права жінок і права людини як два напрямки правозахисту часто є в конфлікті між собою. Як наголошують феміністські критики, рівність у світі, де чоловічі закони є мірою всіх речей, для жінок є зброєю з тупим лезом. Більше того, вона може стати двосічною зброєю, якщо використовується для переслідування жінок, які не виконують конвенційні норми для чоловіків. Культурно та релігійно зумовлені переконання протидіють

встановленню рівноправ'я жінки, особливо в тому, що стосується сексуальності, репродукції, заміжжя та сімейних стосунків. Саме в ситуації, коли необхідно виправдати обмеження прав жінок, представники специфічних груп або навіть національних держав від імені населення звертаються до загальновизнаних прав на свободу віросповідання та культурної автономії [11, с. 227–253].

Ганебною формою гендерної нерівності є насильство в усіх його проявах, яке не варто зводити лише до насильства чоловіка над жінкою. В. Березіна підкреслює, що насильство як негативне соціальне явище небезпечно зводити до питання боротьби статей за владу. Насильницька поведінка є насильницькою, незалежно від того, хто її здійснює – жінка чи чоловік. Наприклад, чоловіки теж потерпають від насильства з боку дружин, але такі випадки трапляються значно рідше [12, с. 26].

Аналізуючи проблему гендерної нерівності, журналісти Reuters, посилаючись на результати дослідження Програми розвитку ООН¹, констатують, що упродовж останнього десятиліття ситуація з гендерною нерівністю й упередженнями не змінилася. У звіті повідомляється, що майже дев'ять із десяти людей обох статей мають фундаментальні упередження щодо жінок, причому цей показник практично не змінився за десятиліття. Як відзначили у ПРООН, у 38 досліджуваних країнах щонайменше одне упередження щодо жінок мають 84,6% опитаних. За 10 років їхня частка зменшилася лише на 2,3%. Водночас майже половина людей у світі вважають, що чоловіки є кращими політичними лідерами, а 43% – що чоловіки краще керують бізнесом. Навіть за умови, коли жінки й чоловіки мають однаковий рівень освіти, то, за результатами дослідження, виявилось, що розрив у їхніх доходах зберігається. Середній розрив у доходах становить 39% навіть у тих 57 країнах, де жінки статистично освіченіші за чоловіків, свідчить дослідження. Крім того, в організації наголошують, що кожен четвертий опитаний виправдовує ситуацію, коли чоловік б'є свою дружину. Оскільки культурні упередження й досі перешкоджають розширенню прав і можливостей жінок, світ навряд чи досягне гендерного паритету до 2030 р., як передбачали Цілі ООН, підкреслюється у звіті. У ПРООН вважають, що прогрес у боротьбі з нерівністю зупинила, зокрема, «криза людського розвитку» через пандемію COVID-19. Саме тоді багато жінок втратили дохід, відзначають в організації. Раніше в ООН заявили, що для досягнення гендерної рівності у світі знадобиться 300 років. Серед процесів, що свідчать про сповільнення прогресу в досягненні рівності, в ООН назвали: обмеження прав жінок в Афганістані,

---

¹ У дослідженні було використано результати опитувань за 2010–2014 і 2017–2022 рр. з територій, де проживають 85% населення світу, відзначає видання.

де захопило владу радикальне ісламістське угруповання «Талібан», насильство щодо українських жінок з боку російських військових злочинців [13].

Отже, як виявилось на практиці, незважаючи на активізацію боротьби з гендерною нерівністю, подолати гендерні стереотипи, гендерні міфи, установлену гендерну ідентифікацію, що провокують гендерну диспропорцію, достатньо складно.

Разом із тим міжнародні правозахисна та наукова спільноти напрацювали низку механізмів, які дозволяють вдало боротися з гендерною нерівністю як на рівні суспільної свідомості, так і на правовому, економічному та політичному рівнях.

Так, О. Дашковська доводить, що механізм забезпечення рівних прав і рівних можливостей чоловіків та жінок складається:

- 1) з діяльності органів державної влади;
- 2) комплексних механізмів формування і розподілу державних ресурсів (бюджет, державні програми та ін.);
- 3) діяльності Уповноваженого з прав людини;
- 4) судового й адміністративного захисту прав людини і громадянина [5, с. 346].

Як відомо, міжнародні інституції розглядають гендерне питання як один із пріоритетів розвитку людства, що й відбивається в їхніх стратегіях. Вони також розглядають гендерну рівність як ресурс соціально-економічного розвитку. Можемо стверджувати, що основними ознаками міжнародного та європейського законодавства, спрямованого на ліквідацію гендерної дискримінації та утвердження принципу рівного ставлення, є:

- особливі заходи, які сприяють фактичному досягненню рівності між жінками і чоловіками та спрямовані на заборону прямої і непрямой дискримінації;
- заборона віктимізації, переслідувань та сексуальних домагань;
- призначення компенсацій та санкцій за порушення права;
- прийняття спеціальних законодавчих актів із питань гендерної рівності;
- запровадження відповідних інститутів захисту встановлених прав – державних та інших органів, уповноважених здійснювати контроль за виконанням встановлених норм та розглядати справи про порушені права [6, с. 45].

Як приклад, у базових документах ЄС підкреслюється необхідність забезпечення чоловікам і жінкам рівних можливостей. Через систему законодавства ЄС прагне стимулювати соціальних партнерів до реалізації державної політики, спрямованої на втілення в життя принципу гендерної рівності у трудових відносинах. Так, ст. 2 Договору про заснування Європейської Спільноти наводить перелік завдань, що ставить перед собою Євросоюз,

серед яких досягнення високого рівня зайнятості та соціального захисту і забезпечення рівності чоловіків та жінок. Відповідно до ст. 13 згаданого Договору, Європейська Комісія має право застосовувати певні дії для боротьби з дискримінацією. Принцип рівності чоловіків і жінок також було закріплено в Хартії основних прав Європейського Союзу (Charter of Fundamental Rights of the EU), зокрема у ст. 21, яка забороняє дискримінацію за ознакою статі, та ст. 23, яка гарантує забезпечення рівності між чоловіками та жінками в усіх галузях, у тому числі в галузі працевлаштування, роботи та винагороди за працю. Неприпустимість дискримінації є найважливішим принципом основних прав особистості (ст. 21 Хартії Європейського Союзу) [14, с. 116].

Показово, що боротьба з гендерною нерівністю активно ведеться в західному, демократичному світі як на рівні державних об'єднань, так і на національному рівні. Водночас, країни Сходу демонструють достатньо високий рівень толерантності до гендерної нерівності, спираючися в її обґрунтуванні на культурні та релігійні традиції. Світоглядні настанови в суспільній свідомості західних та східних країн щодо питання гендерної нерівності значно відрізняються, хоча в останніх також спостерігається активізація уваги до цієї проблеми.

Необхідно зазначити, що країни західного світу пройшли складний шлях у боротьбі з гендерною нерівністю. Так, згідно з прийнятою Конституцією 1946 р. у Франції, останній серед європейських країн, жінки отримали право обирати і бути обраними. Рівні права на участь у політичному житті разом із чоловіками було закріплено у преамбулі Конституції Четвертої Республіки, де декларувалися рівність прав представників обох статей. Жінка-домогосподарка або просто жінка без майна, яка не може здійснювати свій політичний вибір вільно без впливу чоловіка, – перестала існувати і, згідно із законом, стала рівноправною громадянкою країни. Подолання гендерних стереотипів у суспільстві, знищення дискримінації передбачало зміни у співвідношенні прав чоловіка і жінки та встановленні «відмінностей» між статями. Було визначено їх рівність на всіх рівнях шляхом пошуку компромісу, подолано традиційні переконання та судження відносно відмінностей між ними. Відтак гендерна рівність стала невід'ємним принципом правового статусу людини в державі. Її складниками стали: рівність прав між чоловіками та жінками, їх свободи та обов'язків. Французькі жінки стали політично активними без урахування фізіологічних чи психологічних відмінностей, у політико-правовому регулюванні взаємин між громадянами країни принцип розподілу за ознакою статі законодавчо було знищено та потребувало створення засобів гарантування цієї рівності [15].

Скориставшись наданими правами, жінки Франції за допомогою громадських організацій та рухів посилили й систематизували боротьбу з гендерною нерівністю у різних площинах – політичній, правовій, світоглядно-культурній.

Як стверджує А. Власова, завдяки активній діяльності жіночих організацій відбувалося формування політичної самосвідомості та політична соціалізація жінок. Головною метою жіночого протесту стала боротьба за зміну всієї чинної соціальної системи, вони усвідомили свої соціально-політичні права, формально набули можливості впливати на політичне життя, отримавши право голосу і низку інших атрибутів «політичного громадянства». Головним завданням жінок стало прийняття законодавчої заборони дискримінації за статеву ознакою в усіх сферах економічної та соціальної активності. Жінка мала бути здатною реалізувати себе як особистість – у роботі та творчості. Француженки мали протистояти стандартам і стереотипам чоловічої дійсності. Сформувавши свій особистий погляд на світ, на історію та культуру, жіноцтво позбулося ризику втратити самобутність і просто розчинитися, зникнути в «чоловічому» суспільстві. Такий процес сприяв формуванню культури, зокрема політичної. Основною умовою для становлення гендерної рівності було включення жінок у суспільно-політичне життя та отримання можливості взаємодії з урядом [7, с. 455–456].

На нашу думку, не варто ідеалізувати західні країни щодо вирішення проблеми гендерної нерівності. Цей процес триває постійно й потребує повсякчасної уваги владних структур та громадських організацій.

Висновки. Гендерна нерівність як світоглядна опція є складником як західних, так і більшою мірою східних культур і традицій. В її основі закладені гендерні міфи, гендерні стереотипи, гендерні ідентифікації, що суперечать принципам правової держави. Подолання гендерної нерівності потребує системної просвітницької роботи, прийняття відповідних законодавчих актів та планомірної державної політики щодо викорінення цього явища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Камінська Н. В., Пашко Д. В., Романова Н. В. Причини виникнення гендерної нерівності. *Юридична психологія*. 2018. №2 (23). С. 30–47.
2. Бортнік С. М., Саган М. В. Вирішення конфліктів ділового спілкування в умовах гендерної нерівності. *Економічний форум*. 2014. № 2. С. 272–285. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ecfor_2014_2_47 (дата звернення: 28.06.2024).
3. Савчук А. Ю., Прищак М. Д. Гендерні стереотипи в діловій сфері. *Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ*, Вінниця, 22–24 бе-

- рез. 2017 р. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17627/1982.pdf?sequence=3&isAllowed=y> (дата звернення: 29.06.2024).
4. Меніг Л. В., Додонов Р. О. Міфологічні витоки гендерної ідентичності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 12 : Психологічні науки. 2019. Вип. 41 (54). С. 54–64.
  5. Дашковська О. Р. Правове становище жінки в аспекті гендерної рівності: загальнотеоретичний аналіз : дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2008. 392 с.
  6. Чичкало-Кондрацька І. Б., Дерев'яно А. К., Кондрацька Д. С. Гендерна нерівність у зарубіжних країнах: причини виникнення, особливості розвитку та державна політика з її подолання. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 5 (1). С. 41–46.
  7. Власова А. Ю. Трансформація змісту «жіночого питання» у французькому суспільстві у середині ХХ ст. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2018. Вип. 50. С. 451–457.
  8. Олійник Н. Ю. Методологія дослідження політичної участі жінок: поєднання традиційної політичної теорії та гендерного підходу. *Грані*. 2015. №8. С. 12–17.
  9. Грицай І. О. Механізм забезпечення принципу гендерної рівності: теорія та практика : монографія. Київ : Хай-Тек Прес, 2018. 560 с.
  10. Іванова Т. В., Карч М. О. Гендерна ідентичність як мультіваріативний феномен. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Психологія. 2020. Т. 31 (70). №4. С. 28–33.
  11. Філософія прав людини / за ред. Ш. Госепта та Г. Ломанна ; пер. з нім. О. Юдіна та Л. Доронічевої. Київ : Ніка-Центр, 2016. 320 с.
  12. Березіна В. Гендерно обумовлене насильство в сім'ї та практики його подолання: філософський аналіз. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Гендерні дослідження». 2017. Вип. 3. С. 25–35.
  13. Гендерні упередження: в ООН вважають, що ситуація за останні 10 років не поліпшилася. *Рубрика*. 2023. URL: <https://rubryka.com/2023/06/14/genderni-uperedzhennya-v-oon-vvazhayut-shho-sytuatsiya-za-ostanni-10-rokiv-ne-polipshylasya/> (дата звернення: 30.06.2024).
  14. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України / Центр Разумкова. Київ : Заповіт, 2016. 244 с.
  15. Delmas J.-Ch. La place des femmes dans la vie politique et sociale en France au Xxe siècle. 2012. URL: https://www.lyceedadultes.fr/sitepedagogique/documents/HG/HG1S/1S_H24_T5_Q2_C3_La_place_des_femmes_dans_la_vie_politique_et_sociale_en_France.pdf (дата звернення: 30.06.2024).

REFERENCES

1. Kaminska, N. V., Pashko, D. V., Romanova, N. V. (2018). Prychyny vynyknennia hendernoi nerivnosti. *Yurydychna psykholohiia – Law Psychology*, 2(23), 30–47 [in Ukrainian].

2. Bortnik, S. M., Sahan, M. V. (2014). Vyrishennia konfliktiv dilovoho spilkuvannia v umovakh hendernoї nerivnosti. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, 2, 272–285. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&_S21P03=FILA=&_S21STR=ecfor_2014_2_47_\[in Ukrainian\]](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&_S21P03=FILA=&_S21STR=ecfor_2014_2_47_[in Ukrainian]).
3. Savchuk, A. Yu., Pryshchak, M. D. (2017). Henderni stereotypy v dilovii sferi. *Materialy XLVI naukovo-tekhnichnoi konferentsii pidrozdiliv VNTU*. URL: [http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17627/1982.pdf?sequence=3&isAllowed=y_\[in Ukrainian\]](http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17627/1982.pdf?sequence=3&isAllowed=y_[in Ukrainian]).
4. Menih, L. V., Dodonov, R. O. (2019). Mifolohichni vytoky hendernoї identychnosti. *Naukovyi chasopys NPU imeni M P Drahomanova Serii 12 Psykholohichni nauky – Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 12. Psychological Sciences, issue 41(54)*, 54–64 [in Ukrainian].
5. Dashkovska, O. R. (2008). Pravove stanovyshe zhinky v aspekti hendernoї rivnosti: zahalnoteoretychnyi analiz. *Doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
6. Chychkalo-Kondratska, I. B., Derev'ianko, A. K., Kondratska, D. S. (2019). Henderna nerivnist u zarubizhnykh krainakh: prychny vynyknennia, osoblyvosti rozvytku ta derzhavna polityka z yii podolannia. *Problemy systemnoho pidkhotu v ekonomitsi – Problems of the Systemic Approach in Economics, issue 5(1)*, 41–46 [in Ukrainian].
7. Vlasova, A. Yu. (2018). Transformatsiia zmistu «zhinochoho pytannia» u frantsuzkomu suspilstvi u seredyni KhKh st. *Naukovi pratsi istorychnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu – Research Papers of the Historical Faculty of Zaporizhzhia National University, issue 50*, 451–457 [in Ukrainian].
8. Oliinyk, N. Yu. (2015). Metodolohiia doslidzhennia politychnoi uchasti zhinok: poiednannia tradytsiinoї politychnoi teorii ta hendernoho pidkhotu. *Hrani – Facets*, 8, 12–17 [in Ukrainian].
9. Hrytsai, I. O. (2018). Mekhanizm zabezpechennia pryntsyphu hendernoї rivnosti: teoriia ta praktyka: monohrafiia. Kyiv: Khai-Tek Pres [in Ukrainian].
10. Ivanova, T. V., Karch, M. O. (2020). Henderna identychnist yak multyvariantyvnyi fenomen. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Psykholohiia – Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Psychology, Vol. 31(70), 4*, 28–33 [in Ukrainian].
11. Filosofiia prav liudyny (2016). Za redaktsii Sh. Gosepta ta G. Lomanna; Per. z nim. O. Yudina ta L. Doronichevoi. Kyiv: Nika-Tsentr [in Ukrainian].
12. Berezina, V. (2017). Henderno obumovlene nasylstvo v sim'i ta praktyky yoho podolannia: filozofskyi analiz. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii «Henderni doslidzhennia» – Scientific Notes of the National University «Ostroh Academy». Series: Gender Studies, issue 3*, 25–35 [in Ukrainian].
13. Henderni uperedzhennia: v OON vvazhaiut, shcho sytuatsiia za ostanni 10 rokiv ne polipshylasia. (2023). *Rubrika*. URL: <https://rubryka.com/2023/06/14/genderni-uperedzhennya-v-oon-vvazhayut-shho-sytuatsiya-za-ostanni-10-rokiv-ne-polipshylasya/> [in Ukrainian].

14. Henderna rivnist i rozvytok: pohliad u konteksti yevropeiskoi stratehii Ukrainy. (2016). Tsentrazumkova. Vydavnytstvo «Zapovit» [in Ukrainian].
15. Delmas, J.-Ch. La place des femmes dans la vie politique et sociale en France au Xxe siècle. (2012). URL: https://www.lyceedadultes.fr/sitepedagogique/documents/HG/HG1S/1S_H24_T5_Q2_C3_La_place_des_femmes_dans_la_vie_politique_et_sociale_en_France.pdf [in French].

Dotsenko Yevhen Anatoliiovych, graduate student of the Department of Philosophy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine

THE WORLDVIEW SENSE OF GENDER INEQUALITY: PHILOSOPHICAL–LEGAL DIMENSION

The worldview aspects of gender inequality are analyzed. The content of gender myths, gender stereotypes, and gender identification as the foundation of gender inequality is determined. Legal mechanisms for overcoming gender inequality are elucidated. Using foundational legislative acts of the EU as examples, the orientation of the Western community towards overcoming gender inequality in political, economic, and social life is demonstrated.

Keywords: gender, gender inequality, violence, gender stereotypes, gender identification, gender myth.

